

Till läsningen: Rhezelius' läsning avviker på flera punkter: **uisiarn · uk · emkier ... fula fap ...**; i F l 1 finnes läsningen 14—17 **kuna**. — Hadorph och Leitz: **uibarn · uk · m ki - - ... kuna fap ...** — Celsius: **uibarn · uk · emki - ... kunt fap ...**

Vibiorn är ett i runinskrifterna vanligt namn (ett 20-tal belägg); se vidare Sö 226. — Runföljden 14—17 uppfattas av Bureus, Rhezelius i F l 1 och Hadorph som **kuna**; då Celsius undersökte inskriften, var r. 17 tydligen skadad. Man torde därför kunna räkna med att här ha det vanliga mansnamnet *Gunni*; detta namn, kortnamn till mansnamn på *Gunn-*, är belagt omkring 25 gånger i svenska runinskrifter.

Vilket namn som döljer sig i den skadade runföljden 10—13 är omöjligt att uttala sig om med någon säkerhet. I *UFT* uppfattas det, efter Hadorphs läsning, som »Miken (= Mycken)»; sannolikare förslag skulle kunna framföras.

1100. Sundbro, Bälinge sn.

Pl. 98, 99.

Litteratur: B 465, L 145, D 1: 193. J. Bureus, Fa 6 s. 79 n:r 159 (Bureus' egen uppteckning), s. 210 n:r 218 (Rhezelius), Fa 5 n:r 65, Fa 1 s. 16, Fa 13 s. 361, Fa 14 s. 263; J. Rhezelius, F l 1 n:r 71; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Monumenta 2, bl. 25; O. Celsius, Svenska runstenar (F m 60) 1, s. 161, 2, s. 617; N. R. Brocman, Sagan om Ingvar Widtfarne (1762), s. 278; R. Dybeck, Bälinge sn år 1863 (ATA); M. Stolpe, Några ord till upplysning om bladet »Upsala» (1869), s. 68; UFT h. 11 (1883), s. 237; O. v. Friesen, Anteckningar (UUB); E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 100; Hj. Larsen, Skrivelse till Riksantikvarien den 12/9 1930 (ATA); S. B. F. Jansson, Runinskriftsinventering i Uppsala län 1942 (ATA).

Äldre avbildningar: Rhezelius, teckning (i F l 1); J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 465); Dybeck, teckning (D 1: 193).

Den fragmentariska runstenen står rest i en grässlänt, 2 m. NNÖ om vägen Åkerby k:a—Forkarby, 75 m. ÖSÖ om landsvägsbron över Sundbrobäcken, 120 m. VNV om skälet vid vägen till Uppsala, 45 m. VNV om U 1097 och 1098. Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Upsala» samt på Ekonomiska kartbladet »Bälinge» (1952).

Bureus (i Fa 6): »Sundbro i Bälinge»; Rhezelius (F l 1): »Bäling Sochn, Widh Sundbro melan gårdana». — I *Ransakningarna* finnes uppgift om »Enn steen weed Johann Nielssons Lada»; det är åtminstone möjligt, att uppgiften åsyftar U 1100. — På träsnittet i Peringskiölds *Monumenta* finnes påskriften »Sundbro by i Bäling Sochn» (B 465: »Sundbro By»; L 145: »Sundbro by»). Vidare står ett med blyerts gjort tillägg ovanför det inklistrade träsnittet: »på öster sijdan emot bron som går öfver ån». — O. Celsius, som undersökte inskriften den 26 augusti 1725 och den 25 mars 1727, anger stenens plats på följande sätt: »Bäling och Sundbro. mellan byn och ån i åbacken åfwan för wägen.» — Dybeck (Anteckning 1863): »I Sundbro bybacke, nära ån och bron, ligger ett stycke af en runsten.» *Sveriges runurkunder*: »Stycket ligger i en backsluttning i Sundbro nära allmänna vägen och bron.» — v. Friesen: »Stenen på höger hand (norr) om vägen.» Hj. Larsen anger platsen med utgångspunkt från U 1097: »Ett tjugotal m. längre åt V på norra sidan om landsvägen ligger en runsten med den runristade sidan uppåt.» Vid runinskriftsinventeringen 1942 låg stenen fortfarande på samma sätt; den restes år 1948 genom Riksantikvarieämbetets försorg.

Röd granit med fläckig yta. Höjd 1,24 m., bredd 1,23 m. Ytan är jämförelsevis jämn och ristningen i stort sett tydlig. På några ställen äro dock linjerna mycket grunda, vilket icke utslutande kan bero på vittring utan måste förklaras av att ristaren har huggit ristningen ojämnt. Ornamentet nedtill är otydligt. Det bevarade stycket utgör stenens nedre del. Redan då Bureus och Rhezelius granskade inskriften, var den lika fragmentarisk som nu.

Inskrift:

... **a þorkir · bap · ybir rista r** ...

... *Þorgæirr* bað *Öpir* rista *r(unar)*.

»... Torger bad Öpir rista runorna.»

Till läsningen: Av 1 **a** återstår endast övre hälften av hst och en svag bst t. h. om hst. Intet sk kan spåras före 2 **p**, som har förlorat nedre delen. 3 **o** har bst endast t. h. om hst. 5 **k** och 6 **i** äro ej stungna. 11 **y** är stungit; pricken är grund men säker. Sk saknas efter 14 **a**, vilket kan bero på att en slinga korsar runbandet. I 19 **a** är bst kort och grund t. v. om hst. Av r. 21 återstår endast ett obetydligt stycke. — Bureus: **þorkir · bap ybir r**... — Rhezelius (F a 6): **uorkir · bap ykir risti**... — Hadorph och Leitz: **þorkir × bap · ubir rista**. (Den sista runan, 19 **a**, är felaktigt placerad.) — Celsius: ... — **þorkir · bap · ybir rista**. Celsius anmärker: »Mehr än halftva stenen är borta.» Läsningen kommenterar han på följande sätt: 2 **p** »måste vara **p** och ej **h** (S) ty det böijer sig till en semicirculum». 8 **b** »är ett riktigt B»; 11 **y** »är stungit certissime». — Dybeck: Av r. 1 iakttages ett kort stycke av hst:s övre del. Sk efter 7 **r** uppfattas som kryss. Sk saknas efter 10 **p**. 11 **u**. 19 **a** är, liksom i *Bautil*, felaktigt placerat. — v. Friesen: **þorkir × bap × ybir rista**. Egendomligt nog har v. Friesen icke observerat de sista sex runorna; han anmärker nämligen till **rista**: »Sista ordet ej nu läst men hos D[ybeck] (och B[autil]).»

I *Sagan om Ingvar Widtfarne* (1762) förmodar Brocman, att meningen är den, »at **Thorder** ritat och **Ubbe** ristat därpå». Anledningen till denna tolkning är bl. a., att Brocman har missuppfattat runföljden 8—10 **bap**. Samma ovanliga uttryckssätt förekommer på U 544 (**hultur · bap · ybir · rista runa þisa**) och på U 880 (... **ap · ybir rista · runa**). Om den i alla tre fallen förekommande ack. **ybir** (**ybir**) i stället för väntat **ybi** se U 544. Verbet *bidia* förekommer också på liknande sätt i ristarsignaturen på den närbelägna U 1102.

Om det ganska vanliga mansnamnet *Þorgæirr* och om skrivningen med **r** i stället för det historiskt riktigare **a** se U 126.

Ristningen begränsas nedtill av en s. k. repstav. Detta ornament påträffas upprepade gånger på ristningar i dessa trakter; se U 1079.

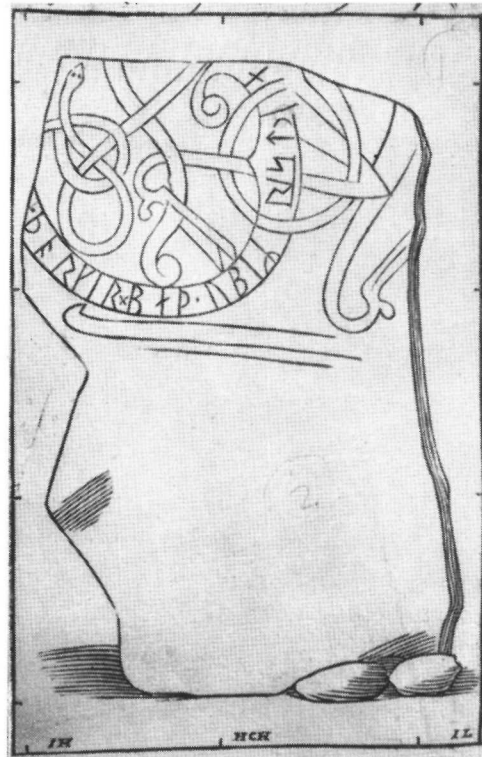

Fig. 376. U 1100. Sundbro, Bälinge sn.
Efter träsnitt i Peringskiölds Monumenta (B 465).

1101. Sundbro, Bälinge sn.

Litteratur: J. Bureus, F a 6 s. 79 n:r 162 (Bureus' egen uppteckning), F a 5 n:r 67.

Den enda kända uppgiften om detta fragment lämnar Bureus. Han anför i F a 6 inskriften som den sista av de av honom kända fyra inskrifterna från »Sundbro i Bälinge». Någon avbild-